

فهرستواره نسخ خطی اصولی

مرکز احیای میراث اسلامی

مجید غلامی جلیسه

احیای آثار مکتوب گذشتگان در راستای بهره‌وری از آموخته‌ها و اندوخته‌های آنان همواره مورد توجه محققان جهان اسلام، خاصه تشیع بوده است، چراکه بدون بررسی آن چه از گذشتگان به جای مانده، علوم مختلف آن گونه که باید از پیشرفت و پختگی لازم برخوردار نخواهند بود. مطالعات فرهنگی

مرکز احیای میراث اسلامی^۱ به عنوان اولین مرکز خدمات‌رسانی در عرصه دانش نسخ خطی، به این افتخار نایل آمد که بتواند در این مرکز با جمع‌آوری نسخ خطی، عکسی و کتب سنگی نادر از سراسر ایران و جهان علاوه بر جلوگیری از خروج این گنجینه‌های ارزشمند و حفظ آنان زمینه دسترسی آسان جامعه تحقیق و پژوهش را به این گونه کتب و رسائل به جهت احیای این آثار فراهم آورد، به گونه‌ای که محققین و پژوهشگران بتوانند با کمترین صرف وقت و هزینه، عکس نسخ مورد نظر خود را از مجموعه گرانبهای نسخ خطی و عکسی و سنگی این مرکز تهیه نمایند.

۱. آدرس مرکز احیای میراث اسلامی: قم - ابتدای بولوار محمد امین علیه السلام - جنب راهنمایی و رانندگی - پلاک ۸۱ - تلفن: ۲۹۳۶۳۱۱، فاکس: ۲۹۳۶۳۱۲ آدرس پایگاه اینترنتی: www.mirath.com آدرس پست الکترونی: mirath@mirath.com

mirath@mirath.com

مرکز احیای میراث اسلامی در سال ۱۳۷۶ شمسی با یاری خداوند متعال و در ظلّ عنایات حضرت ولی عصر علیه السلام و اهل بیت علیهم السلام فعالیت خود را آغاز نمود و در این راستا تاکنون چهار جلد فهرست نسخ خطّی و چهار جلد فهرست نسخ عکسی و دو جلد فهرست عربی خود را به زیور طبع آراسته است.

فهرستواره‌ای که در پیش رو دارید فهرستوارهٔ نسخ خطّی اصولی برگرفته از چهار جلد فهرست خطّی مرکز احیای میراث اسلامی است که توسط دانشمند فاضل حضرت حجّت الاسلام و المسلمین سید احمد حسینی اشکوری فهرست شده و طی سال‌های ۱۳۷۷ تا ۱۳۸۱ به زیور طبع آراسته شده است و این حقیر تنها در این مقال نسخ خطّی اصولی این چهار جلد را به صورت فهرستوار و بر اساس حروف تهجّی ترتیب داده‌ام تا محقّقین ارجمند در این راستا هر چه راحت و سریع‌تر بتوانند به مهمّ خویش در این وادی دست پیدا کنند.

آن چه باید در قرائت فهرستوار مدنظر داشت این است که در این فهرستوار، ابتدا نام کتاب و بعد عنوان نویسنده و پس از آن سال کتابت، آدرس کتاب در مجلّدات فهرست نسخ خطّی شامل جلد و شمارهٔ نسخه و بعد از آن تعداد صفحات کتاب ذکر شده است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

۱. الاجماع: شیخ حسین بن علی کربلایی: ۱۱۲۴ ق، ج ۳، ش ۴/۱۱۴۸، «۱۶۰» پ - ۱۶۷ ر»
۲. اساس الأحكام: ملا احمد بن محمد مهدی بن ابی ذر نراقی کاشانی (۱۲۴۵):
۱۱۲۸ (۱۲۲۸؟) ق، ج ۱، ش ۲۶۹، ۱۵۱ گ.
۳. اشارات الأصول: حاج محمد ابراهیم بن محمد حسن کرباسی اصفهانی
(۱۲۶۲): ۱۲۳۷ ق، ج ۲، ش ۴۰۳، ۲۲۷ گ.
۴. اصالة البراءة: ملا محمد باقر بن محمد اکمل وحید بهبهانی (۱۲۰۶): ۱۲۱۲ ق،
ج ۲، ش ۲/۶۵۰، «۱۰۱» پ - ۱۲۲ ر»
۵. اصل الأصول في حاشية معالم الأصول: ملا رفیع بن محمد رفیع گیلانی
اصفهانی (نزدیک ۱۲۶۸): آغاز سده چهاردهم، ج ۱، ش ۲۴۹، ۱۹۶ گ.
۶. اصول الفقه: شیخ محمد حسین بن علی بافقی یزدی (۱۳۱۳): به خط مؤلف، ج ۴،
ش ۱/۱۳۸۵، «۲-۸۶»
۷. اصول الفقه:؟: عصر مؤلف؟، ج ۲، ش ۷۵۶، ۲۳۰ گ.
۸. اصول الفقه:؟: ۱۲۸۹ ق، ج ۲، ش ۷۵۷، ۱۸۸ گ.
۹. اصول الفقه:؟: عصر مؤلف؟، ج ۱، ش ۳۹۰، ۳۰۰ گ.

۱۰. بشرى الوصول الى اسرار علم الاصول: شیخ محمد حسن بن عبدالله مامقانی
(۱۳۲۳): عصر مؤلف، ج ۳، ش ۱۷۸، ۹۷۱ گ^۱؛ عصر مؤلف، ج ۳، ش ۱۷۳، ۹۷۲ گ^۲.

۱. نسخه حاضر جلد ششم کتاب می باشد.

۲. جلد هشتم کتاب است.

۱۱. تذكرة الاصول: ملا ابوطالب بن امين طالقاني (ق ۱۳): به خط مؤلف، ج ۲، ش ۷۹۱، ۱۷۴ گ.
۱۲. تقرير ابحاث الآخوند الخراساني: شيخ محمد علي بن محمد حسين كرماني اصفهاني (۱۳۸۰): به خط مؤلف، ج ۴، ش ۱۵۲۰، ۸۸ گ.
۱۳. تمهيد القواعد الاصولية والعربية: شهيد دوم زين الدين بن علي عاملي (۹۶۶): ۱۰۴ ق، ج ۲، ش ۷۶۵، ۱۸۸ گ؛ ۱۰۶۵، ج ۱، ش ۳۵۸، ۲۲۵ گ؛ سده دوازدهم، ج ۳، ش ۱۰۰۷، ۱۹۱ گ؛ سده سيزدهم، ج ۴، ش ۱/۱۲۵۱، «۱ پ - ۱۳۰»
۱۴. تهذيب الوصول الي علم الاصول: علامه حلي حسن بن يوسف بن المطهر (۷۲۶): ۹۴۲ ق، ج ۴، ش ۱۳۴۸، ۱۰۱ گ؛ ۱۰۴۸ ق، ج ۱، ش ۱/۲۰۹، «۱ پ - ۲۵۶»؛ سده يازدهم، ج ۳، ش ۸۴۳، ۱۰۷ گ؛ ۱۱۱۵ ق، ج ۳، ش ۱۰۲۲، ۱۱۸ گ.

۱۵. جموع القلة والكثرة: شيخ سليمان بن عبدالله ماحوزي بحراني: ۱۱۰۸ ق، ج ۱، ش ۲/۱۹۴، «۱۵ ر - ۱۷»
۱۶. جوامع الكلم في جمع تعليقات مقدّمة المعالم: آقا محمد مهدي بن محمد ابراهيم: سده سيزدهم، ج ۴، ش ۱۵۷۵، ۳۶۹ گ.
۱۷. جواهر العقول في شرح فرائد الاصول: سيد ابوالقاسم بن معصوم اشكوري (۱۳۲۵): به خط مؤلف، ج ۱، ش ۸۰، ۱۷۷ گ.

۱۸. حاشية فرائد الاصول: ميرزا علي نفی بن محمد بن سليمان تنكابني (ق ۱۴): به خط مؤلف، ج ۴، ش ۱۳۲۹، ۳۵۰ گ.

۱۹. حاشیه شرح العضدی علی مختصر الأصول: سید میرشریف علی بن محمد
گرگانی (۸۱۶): ۱۰۸۲-۱۰۸۳ ق، ج ۱، ش ۲/۸۳، «۳۱ پ- ۱۱۸ پ»
۲۰. حاشیه شرح العضدی علی مختصر ابن الحاجب: آقا جمال الدین محمد بن
الحسین خوانساری (۱۱۲۵): ۱۱۲۸، ج ۳، ش ۱۰۶۵، ۱۰۶۵ گ.
۲۱. حاشیه شرح العضدی علی مختصر الأصول: سعدالدین مسعود بن عمر
تفتازانی (۷۹۳): ۸۳۷ ق، ج ۳، ش ۱۱۷۴، ۱۸۳ گ.
۲۲. حاشیه عدّة الأصول: ملا خلیل بن الغازی قزوینی (۱۰۸۹): به خط مؤلف، ج ۳،
ش ۸۰۷، ۶۹ گ.
۲۳. حاشیه معالم الأصول: سید خلیفه سلطان حسین بن محمد مرعشی آملی
(۱۰۶۶): عصر مؤلف، ج ۲، ش ۴۳۱، ۴۶ گ؛ عصر مؤلف، ج ۲، ش ۷۰۰، ۹۹ گ؛ ۱۲۶۵
ق، ج ۴، ش ۱/۱۵۹۸، «۱ پ- ۸۳ ر»
۲۴. حاشیه معالم الأصول: ملا میرزا محمد بن حسن شیروانی (۱۰۹۸): سده یازدهم
ج ۳، ش ۱۰۶۰، ۱۹۲ گ.
۲۵. حاشیه معالم الأصول: حسام الدین محمد صالح بن احمد مازندرانی (۱۰۸۱):
۱۲۷۱، ج ۱، ش ۴۰۰، ۱۶۱ گ.
۲۶. حاشیه الوافیة: سید صدرالدین محمد بن محمد باقر رضوی قمی (پس از
۱۱۶۰): ۱۲۴۴ ق، ج ۲، ش ۷۰۸، ۲۵۲ گ؛ سده سیزدهم، ج ۱، ش ۹۸، ۱۹۹ گ.

۲۷. الدرّة البهیة: ملا محمد علی بن محمد حسن آرانى کاشانى: ۴، ج ۲، ش ۵/۴۱۰، «۲۷ پ- ۶۹ پ»
۲۸. دروس الأصول: میرزا علی نقی بن محمد بن سلیمان تنکابنی (ق ۱۴): به خط
نگارنده، ج ۴، ش ۱۳۲۵، ۳۷۶ گ.

۲۹. الريحانة: ؟: به خط مؤلف، سال ۱۳۳۰، ج ۲، ش ۵۰۵، ۲۰ گ.

۳۰. زبدة الأصول: شيخ بهاء الدين محمد بن حسين عاملی (۱۰۳۰): ۱۰۶۱ ق، ج ۲، ش ۴۲۱، ۱۰۰ گ؛ ۱۱۱۷ ق، ج ۲، ش ۶۳۲، ۷۴ گ؛ سده دوازدهم، ج ۲، ش ۱/۷۲۳، ۱ پ - ۹۴ ر؛ سده دوازدهم، ج ۲، ش ۷۳۷، ۸۵ گ؛ اوایل سده سیزدهم، ج ۴، ش ۱۵۹۹، ۱۱۱ گ؛ ۱۲۹۳ ق، ج ۱، ش ۱/۲۶۵، ۱ پ - ۳۵ پ؛ ۲، ج ۱، ش ۲/۱۶۷، ۴ پ - ۸۲ پ»
۳۱. الزهرة البارقة لمعرفة أحوال المجاز والحقیقة: سید محمد باقر بن محمد نقی حجت الاسلام شفتی (۱۲۶۰): ؟، ج ۱، ش ۲۷۲، ۱۶۸ گ.

۳۲. سفينة النجاة الى طريق الحق و سبيل الهداة: ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱): ۱۳۱۰ ق، ج ۱، ش ۲۷۳، ۴۵ گ.

۳۳. شرح زبدة الأصول: حسام الدين محمد صالح بن احمد مازندرانی (۱۰۸۶): سده سیزدهم، ج ۱، ش ۳۷۳، ۲۳۴ گ.
۳۴. شرح زبدة الأصول: محمد شریف بن محمد حسین: سده سیزدهم، ج ۱، ش ۲۵۰، ۱۹۲ گ.
۳۵. شرح مختصر الأصول: قاضی عضدالدين عبدالرحمن بن احمد ایچی (۷۵۶): ۱۰۸۲ - ۱۰۸۳ ق، ج ۱، ش ۱/۸۳، ۱ پ - ۳۰ پ؛ ۱۱۳۴ ق، ج ۴، ش ۱۲۶۴، ۲۳۵ گ.

۳۶. شرح زیادة الأصول: حسام‌الدین محمد صالح بن احمد مازندرانی (۱۰۸۶):
عصر مؤلف، ج ۱، ش ۱۷۱، ۲۶۷ گ.
۳۷. شرح واقیة الأصول: صدرالدین محمد بن محمد باقر رضوی قمی (پس از
۱۱۶۰): ۱۳۰۷ ق، ج ۴، ش ۱۵۰۴، ۱۵۸ گ.

۳۸. الصحيح والأعم: حاج محمد ابراهیم بن محمد حسن کلباسی اصفهانی
(۱۲۶۲): سده سیزدهم، ج ۳، ش ۱۱۳۳/۲، «۳۷ پ - ۵۹ ر»

۳۹. ضوابط الأصول: سید ابراهیم بن محمد باقر قزوینی حائری (۱۲۶۲): شاید از
عصر مؤلف، ج ۴، ش ۱۵۲۴، ۳۳۶ گ.

۴۰. عدة الأصول: شیخ الطائفه محمد بن الحسن طوسی (۴۶۰): ۱۰۳۳ ق، ج ۲، ش
۷۷۲، ۱۶۴ گ؛ ۱۰۷۸ ق، ج ۴، ش ۱۲۶۳، ۱۴۳ گ.
۴۱. العمل بالاحتیاط: میرزا محمد علی رشتی: با تصحیح و اضافه مؤلف، ج ۳، ش ۸۳۹، ۴۲
گ.
۴۲. العناصر المتین فی شرح معضلات القوانین: میرزا محمد حسین بن محمد علی
شهرستانی (۱۳۱۵): ۱۳۰۶ ق، ج ۴، ش ۱۵۳۲، ۴۱۷ گ.

۴۳. غایة القصوى: سید محمد بن عبدالصمد شهبهانی اصفهانی (۱۲۸۷): ۱۲۷۲، ج ۴، ش ۱۵۹۴، ۲۷۵ گ.

۴۴. غایة المأمول في شرح زبدة الأصول: فاضل جواد بن سعد الله بن جواد کاظمی (ق ۱۰): ۱۰۵۱، ج ۱، ش ۱، ۲۲۶ گ؛ ج ۱، ش ۱/۲۲۱، ۱ پ - ۲۲۰ پ»

۴۵. غایة الوصول الى شرح لب الأصول: ابویحیی زکریا بن محمد انصاری (۹۲۶): ۱۲۷۱، ج ۳، ش ۱۱۳۱، ۱۴۱ گ.

۴۶. الفوائد الغروية و الدرر النجفية: ملا ابوالحسن بن محمد طاهر شریف فتونی (۱۱۳۸): ۱۱۵۸، ج ۱، ش ۲/۲۲۷، ۱۹ پ - ۵۸ پ»

۴۷. الفوائد المدنیة: میرزا محمد امین بن محمد شریف استرآبادی (۱۰۳۳): ۱۱۱۲، ج ۲، ش ۵۷۹، ۹۶ گ.

۴۸. القوانین المحكمة: میرزا ابوالقاسم بن حسن گیلانی قمی (۱۲۳۱): ۱۲۰۷، ج ۱، ش ۲۶۶، ۲۵۱ گ

عصر مؤلف، ج ۱، ش ۳۷۸، ۳۱۰ گ؛ ۱۲۳۹، ج ۲، ش ۷۵۰، ۲۲۵ گ؛

۱۲۴۲، ج ۲، ش ۷۳۸، ۱۸۷ گ؛ ۱۲۵۱، ج ۳، ش ۱۰۹۶، ۳۰۶ گ.

۴۹. القواعد الأصولية: ؟، ج ۴، ش ۱۴۱۱، ۳۵۰ گ.

۵۰. ما لا نص فيه من المسائل: سيّد نصرالله بن احمد موسوی (ق ۱۳): ؟، ج ۴، ش ۴/۱۵۳۳، اوراق پراکنده.
۵۱. مبادئ الوصول الى علم الأصول: علامه حلّي حسن بن يوسف ابن المطهر: سده يازدهم، ج ۳، ش ۲/۸۸۲، «۴۹ پ - ۸۳ ر».
۵۲. مختصر الأصول: ملا محمد جعفر بن سيف الدين شريعتمدار استرآبادی (۱۲۶۳): عصر مؤلف، ج ۱، ش ۵۳، ۴۷ گ.
۵۳. مسالك الأصول: ؟: سده سيزدهم، ج ۱، ش ۱۳۲، ۱۸۳ گ.
۵۴. مصابيح الدجی: ملا محمد جعفر بن سيف الدين شريعتمدار استرآبادی (۱۲۶۳): عصر مؤلف، ج ۲، ش ۴۲۷، ۲۹۲ گ.
۵۵. المعارج: ابوالقاسم جعفر بن حسن بن يحيى بن سعيد حلّي (۶۷۶): سده دوازدهم، ج ۴، ش ۱۳۱۳، ۹۴ گ.
۵۶. معالم الأصول: ابو منصور حسن بن زين الدين عاملي (۱۰۱۱): نزديك عصر مؤلف، ج ۱، ش ۱۲۱، ۱۱۳ گ؛ (؟ ۱۱۸۰) ق، ج ۳، ش ۱۰۴۴، ۹۷ گ؛ سده يازدهم، ج ۳، ش ۱۰۲۱، ۱۴۴ گ؛ ۱۲۰۶ ق، ج ۲، ش ۴۱۹، ۱۵۰ گ؛ ۱۲۳۸ ق، ج ۲، ش ۷۵۸، ۱۱۳ گ؛ سده سيزدهم، ج ۲، ش ۶۹۴، ۱۵۲ گ؛ ۱۳۰۷ ق، ج ۱، ش ۲/۴، «۲۲ پ - ۱۷۹ ر»؛ ۱۳۲۲ ق، ج ۱، ش ۱۵۴، ۵ گ.
۵۷. مفاتيح الأصول: سيّد محمد بن علي مجاهد حائري (۱۲۴۲): ۱۲۳۱ ق، ج ۲، ش ۶۱۰، ۳۰۸ گ؛ عصر مؤلف، ج ۴، ش ۱۵۷۹، ۱۵۱ گ؛ نزديك عصر مؤلف، ج ۴، ش ۱۲۹۰، ۲۲۹.
۵۸. مفاتيح الأصول: سيّد نصرالله بن احمد موسوی (ق ۱۳): ؟، ج ۴، ش ۲/۱۵۳۳، اوراق پراکنده.
۵۹. المقاصد المهمّة في اصول احكام الله والرسول والأئمّة: ملا محمد علي بن محمد حسن آراني كاشاني (ق ۱۳): ۱۲۲۸ ق، ج ۴، ش ۱۵۸۸، ۱۷۶ گ.
۶۰. مقدّمه الواجب: سيّد ابوطالب بن ابی تراب حسینی قانئي (۱۲۹۳): عصر مؤلف، ج ۲، ش ۶۵۲، ۵۲ گ.

۶۱. ملاذ الأوتاد في تقرير الأستاذ: ملا محمد جعفر بن سيف الدين شريعتمدار
استرآبادی (۱۲۶۳): عصر مؤلف، ج ۲، ش ۴۲۵، ۱۸۹ گ.

۶۲. مناهج الأصول: احمد بن محمد مهدي بن ابی ذر نراقی كاشانی (۱۲۴۵): ۱۲۳۴
ق، ج ۱، ش ۲۷۹، ۱۸۶ گ.

۶۳. منية اللبيب في شرح التهذيب: سيد ضياء الدين عبدالله بن محمد حسيني حلي
(ق ۸): از سده دهم، ج ۱، ش ۲۱۸، ۳۱۹ گ؛ ۱۰۱۲ ق، ج ۲، ش ۴۵۲، ۲۱۷ گ؛ ۱۲۴۰ ق، ج
۱، ش ۳۹۳، ۲۰۳ گ؛ ۱۲۴۰ ق، ج ۲، ش ۵۶۰، ۲۳۵ گ.

۶۴. المهذب في شرح التهذيب: ميرزا ابوالقاسم بن محمد مهدي الشريف: به خط
مؤلف، ج ۴، ش ۱۳۷۹، ۱۴۱ گ.

۶۵. نتائج الأفكار: سيد ابراهيم بن محمد باقر قزوینی حائری (۱۲۶۲): اوایل سده
چهاردهم، ج ۴، ش ۱۳۸۶، ۲۵۶ گ.

۶۶. نفائس الأصول في شرح معالم الأصول: شيخ حسين بن علي خوئی (ق ۱۳):
در عصر مؤلف و شاید به خط وی باشد، ج ۳، ش ۱۰۷۰، ۲۱۳ گ.

۶۷. نهاية الوصول الى علم الأصول: علامه حلي حسن بن يوسف ابن المطهر
(۷۲۶): سده دوازدهم، ج ۳، ش ۹۳۰، ۱۲۳ گ؛ ۱۲۳۵ ق، ج ۴، ش ۱۲۹۷، ۲۸۸ گ؛ ۱۲۵۵
ق، ج ۴، ش ۱۵۸۶، ۲۶۵ گ.

۶۸. الواقية: ملا عبدالله بن محمد بشروی تونی (ق ۱۱): ۱۱۲۲ ق، ج ۴، ش ۱۳۰۲، «پ ۱»
- «پ ۱۱۱» ۱۲۹۷ ق، ج ۱، ش ۲/۲۶۵، «پ ۳۶ - پ ۱۶۸»

۶۹. الوافی في شرح الواقية: سيد محسن بن حسن اعرجی كاظمینی (۱۲۲۷): نزديك
عصر مؤلف، ج ۳، ش ۱۱۰۷، ۳۲۷ گ؛ ۱۲۳۵ ق، ج ۱، ش ۲۷۶، ۳۸۰ گ.